

ASCOLTA

41. årgang · Nr. 1
August 2022

Årets Reumert 2022:

Trine Bastrup Møller og *Valkyrien*

Operaens genkomst i Danmark

- samtale med tre komponister II

De magtfulde kvinders kamp

Operaen *DrømmeDøden* i Esbjerg

Indhold

- 1 Forsiden:**
DrømmeDøden.
Foto: Jacob Stage.
- 3 Leder**
En ildhu vi gerne takker for!
- 4 Årets Reumert 2022:**
Trine Bastrup Møller og *Valkyrien*
- 7 Gamle og nye værker i Odense**
- 10 De nominerede til OV Prisen**
- 12 Operaens genkomst i Danmark II**
En samtale med Niels Marthinsen, John Frandsen og Peter Bruun
- 24 Boghylden**
- *Opera i Danmark 1634 - 2005*
af Henrik Engelbrecht
- 29 Pladescenen**
- C. F. E. Horneman: *Aladdin*
- 36 Anmeldelser**
- *DrømmeDøden* i Musikhuset Esbjerg
- 40 Léonie Sonning Talentpris 2022:**
Skæbnen og tilfældigheder greb ind
- 44 In memoriam**
- Teresa Berganza
- Lars Juhl
- Steen Frederiksen
- 50 Alenius, Gounod, Janáček og Mozart**
Malmö Opera med dansk islæt
- 53 Portræt: Amanda Larsson**
- 56 Mærkedage**
- 58 Urpremierer på samtidsoperaer**
- 60 OperaQUIZ**
- 61 OV-Lokalt**
- 63 OV's bestyrelse mm.**

Medlemsblad for foreningen
OPERAENS VENNER
Udgiver: Operaens Venner
www.operaensvenner.dk
ISSN 0900-6354

Redaktionsgruppe:
Kim Reich (KR)
mail@kimreich.com, tlf. 5050 2016
Ansv. redaktør

Henrik Marcussen (HM)
henrikmarcussen@outlook.com,
tlf. 4142 2684

Anne Holm (AH)
enna.mloh@gmail.com, tlf. 2682 1911

Kirsten Neel Harry (KNH)
knh@xtrahand.dk, tlf. 2165 3499

Pia Fosshem (PF),
billedredaktør, dtp, annoncer
fosshem@webspeed.dk, tlf. 2287 8044

Bestyrelse, udvalg
og lokal-afdelinger: Se side 63

Tryk: Specialtrykkeriet Arco A/S

Distribution: PostNord

Reklamationer over leveringen
rettes til kasserer Hanne Brenøe
hanne@brenoe.dk, tlf. 3810 0797

Et abonnement på ASCOLTA er samtidig et
medlemskab af Foreningen Operaens
Venner. Årskontingentet er 400 kr. og 450 kr.
for to samboende. Pensionister over 65 år
betaler 250 kr., samboende 330 kr.

Næste nummer udkommer 1. oktober 2022
Redaktionel deadline 1. september 2022
Annonce-deadline: 7. september 2022

Fotos i Ascolta er så vidt muligt clearet med rettighedshavere. Skulle nogle være overset, er det sket utilsigtet, og retmæssige krav vil ved henvendelse til redaktionen blive honoreret, som var retten indhentet i forvejen.

En ildhu vi gerne takker for!

Af *Kim Reich*

Det Kongelige Teater gik ind i 2021 midt i en omfattende nedlukning, der varede til hen i maj måned, og sidst på året blev vi igen ramt af nye corona-restriktioner. Derfor er årsrapporten for dette kriseår egentlig ikke retvisende for den positive udvikling, som teatret var inde i, da scenevante Covid-19 gennemførte sin encore - og dog. Der er nemlig et afsnit i rapporten eller årsregnskabet om I vil, som fortjener et større publikum. Der står: "Det lykkedes at oprettholde et højt kvalitetsniveau på tværs af genrer og forskellige typer forestillinger - noget, som både anmeldere og publikum kvitterede for igen og igen. Teatrets medarbejdere udviste i det hele taget over hele året endnu engang en fantastisk ildhu, og lige fra salgsstarten og hele vejen frem til december kunne teatret byde på et billetsalg, der slog alle rekorder. Publikum var glade for igen at måtte samles om kunsten,

og teatrets strategi med at række ud også til nye publikumsgrupper så ud til at virke helt efter hensigten. Var billetsalget fortsat resten af sæsonen, sådan som det normalt udvikler sig, ville vi være endt med det bedste billetsalg i teatrets 273-årige historie!" Ser man bort fra tallene i sig selv, der naturligvis har været trykket af situationen, er der således masser af udviklingstegn at spore. Det gælder både inden for murene og udenfor - dvs. over det ganske land, hvilket *Hobbitten* først i Ulvedalene og senere på Moesgaard har ført bevis for. Der er et DKT vest for Valby Bakke og ude på skolerne. Teatret har fat i et bredt udsnit af befolkningen og der arbejdes sammen om scenekunsten vidt og bredt - bl.a. ved at der bliver stillet scenekapacitet til rådighed eller er etableret gode samarbejder som i tilfældet *LIGHT-Bach dances*, der var kulminationen på tre års tæt kunstnerisk samarbejde mellem daværende operachef John Fulljames, kunstnerisk

leder af Concerto Copenhagen Lars Ulrik Mortensen og koreograf Hofesh Shechter fra Hofesh Shechter Company.

Årsrapporten noterer, at John Fulljames takker af efter en årrække med imponerende resultater. Vi er helt enige!

Jeg synes, at der her på tærsklen til den nye sæson er grund til at kippe med flaget for alle bag, på og omkring operascenerne ikke bare på DKT men i hele landet, som med ildhu og gå-på-mod samt ikke mindst med et stort engagement gør alt - også i svære situationer - for at vi kan opleve operakunst på højeste niveau. Læg dertil, trods det ophøjede i kunsten, at alle synes at være helt nede på jorden. Dét er en kvalitet i sig selv! Og ikke bare scenelivet, men også de steder, hvor talenterne spirer, skal have så megen ros med på vejen. Fremtiden er i gode hænder og så må vi i fællesskab se om vi ikke kan få endnu flere til at interessere sig for projektet!

Toi toi toi til alle! ■

WWW.OPERAENSVENNER.DK

Trine Bastrup Møller og Valkyrien

Af Kim Reich

"Den mægtige Wagnerstorm lagde sig som et sitrende kammerspil mellem far og datter på trappescenen. Så intenst fyldte hun rummet med sin hjerteskerende splittelse mellem kærlighed og pligt, når hendes fængslende og inderlige sopran slog gnister. En bevægende kærlighedskriger".

Således lød det i komitéens begrundelse, da Trine Bastrup Møller modtog Årets Reumert 2022 og hvert et ord var mere end sandt, men prisen var også i ganske særlig grad belønningen for hårdt arbejde. Efter studierne på DKDM debuterede Trine Bastrup Møller i 2008 som mezzosopran på DKT i Monteverdis *Poppeas Kroning* og hun har sunget en stribe partier signeret Händel, Mozart, Rossini, Bizet og Tjajkovskij, men også flere af Wagner - bl.a. Waltraute i *Die Walküre* og Wellgunde i *Das Rheingold*. Netop i 2008 var hun Wagnerselskabets stipendiat i Bayreuth, så det har ligget i kortene at hun på sigt kunne få et nært forhold til mesteren over dem alle, men ikke nødvendigvis i

stjernepartiet som Brünnhilde.

Der er faktisk et stykke vej fra lyrisk mezzosopran til dramatisk sopran, men i John Fulljames' ligeledes Reumert pris-belønnede *Valkyrien* gav hun Wotans datter et lyrisk perspektiv, der ikke bare klædte rollen, men også gav et ekstra modspil til de tunge drenge - Bryan Register's Siegmund og ikke mindst Tomasz Koniecznys formidable Wotan.

Soprandebut i 2018

Trine Bastrup Møller debuterede som sopran på Tåsinge i 2018, hvor hun sang Tosca på Valdemars Slot over for en anden upcoming star i Wagner-faget, Magnus Vigilius, der sang rollen som Marius alias Cavaradossi. Også han har modtaget en Årets Sanger - Reumert for sin præstation som Siegmund i *Valkyrien* på Den Ny Opera i Esbjerg og lige om lidt mødes de begge for at synge henholdsvis Brünnhilde og Siegfried. Ringen er således ikke sluttet, men tværtimod ved at blive smedet med tanke på, at det ikke har stået skrevet hverken i aftenstjernen eller andre steder at det lige skulle gå

den vej. Trine Bastrup Møller har fortalt, hvor svært det er at skifte stemme - bl.a. fordi det kræver lang tid at blive tryk ved det nye klangbillede, men også: hvad venter forude? Her lagde corona hele operalivet ned, netop som hun var ved at være fortrolig med sin nye stemme.

Vi har her i Ascolta læst om flere, der har skiftet stemme og dermed rollefag allerede under uddannelsesforløbet. Morten Grove Frandsen lagde eksempelvis ud som baryton, men lagde stemmen om i 2012 og blev således den første kontratenor, der blev optaget på Operaakademiet. Han modtog i øvrigt Léonie Sonnings Talentpris i 2015, så finder man sig selv er man så til gengæld også blevet bragt derhen, hvor sangpædagogernes og andres rådgivning har peget hen. Efter sigende er det mindst lige så svært at gennemføre som for en professionel golfspiller, der midt i karrieren skal lægge sit sving om. Det kan tage år og der er - dybest set - ingen garanti for succes.

En særegen præstation

Årets Sanger kan nomineres inden for alle stilarter

Så smukt og enkelt: Brünnhilde og Wotan i DKT's prisbelønnede *Valkyrien*.

Foto: Camilla Winther / DKT

af sang. Nominerede og prismodtager skal have vist en særegen præstation, og der lægges vægt på sangerens evne til teknisk overbevisende at kunne fortolke og formidle et musikalsk oplæg med sans for det musikalske og dramatiske univers i samspil med en eventuel karakterfortolkning. Foruden Trine Bastrup Møller var Sofie Elkjær Jensen og Johanne Milland Pedersen nomineret - førstnævnte for rollen som Margarethe i *Faust* på DKT og sidstnævnte som prinsesse Adalena i *Atlantis*, Mikkel Rønnow Musicals og Tivoli.

Trine Bastrup Møller har modtaget mange priser, herunder Lucille Graham-prisen, Aksel Schiøtz Prisen, Elisabeth Dons Mindelegat og Aalborg Operapris. Om Årets Opera hedder det i Reumert-fundatsen, at prisen gives til en opsætning, der har gjort sig særligt kunstnerisk bemærket eller udmærket sig ved at være usædvanlig vellykket inden for genren. Der vægtes innovation af genren, høj kunstnerisk kvalitet af hele det musikalske univers samt enkeltpræstationer i samspil med værkets samlede udtryk.

Så forskellige operaer som *Nordkraft* på Copenhagen Opera Festival, *Valkyrien* på DKT og den meget originale *Inkognito Royal* på DJO var nomineret. Her løb John Fulljames og co. med prisen og som det hed i begrundelsen: "I tegnestuen hos Wotan-guden blev der trukket streger og lagt planer for menneskene. Denne Wagner-opsætning var en helstøbt konstruktion af stilren minimalisme og overdådigt orkesterbrus. Originalt og raffineret. Tragédien svulmede i stram billedpoesi. Et rørende valkyrieridt!"

Reumert Statuetten.

Foto: Sophie Kalckar

Historien om Reumert

Årets Reumert blev indstiftet i 1998 af Biku-benfonden, som uddelte priserne årligt frem til og med 2017. I 2018 og 2019 fik CPH STAGE, ISCENE.dk, HAVE Kommunikation & PR, Reumert-juryen og Dansk Teater samlet teaterbranchen, og prisen blev videreført. Fra 2021 er CPH STAGE og Dansk Teater hovedarrangører bag Årets Reumert. Prisuddelingen afvikles i samarbejde med Odense Kommune, Albani Fonden og Jysk Fynske Medier.

Prisuddelingen markerer afslutningen på sæsonen med et stort prisuddelings-show, der afholdes i musik- og teaterhuset Odeon i

Odense. Ved showet uddeles Reumert-priserne i et klassisk format med værter, musik og en vifte af indslag, der viser noget af den bedste danske scenekunst fra året, der gik.

Juryen i 2021/2022 var: Rie Hammer, juryformand og

chefredaktør på ISCENE.dk, Lene Kryger, teaterredaktør Fyens Stiftstidende og Fyns Amts Avis, Kathrine Maria Amann, anmelder Kristeligt Dagblad, Jakob Steen Olsen, teaterredaktør Berlingske, Sandra Theresa Buch, lektor i dramatisk skrivekunst ved Den Danske Scenekunstscole, Ralf Richardt Strøbech, chef for Medieindhold, P2, P5, P8 og Musikariet - DR Koncerthuset, Lene Grønborg Poulsen, kulturjournalist og tilrettelægger Kræs, Radio4, Mia Rendix, Ph.d. og mag. art., underviser i amerikansk litteratur og teater på Aalborg Universitet, Anne Middelboe Christensen, teateranmelder Dagbladet Information og Teateravisen.dk samt Me Lund, forfatter og kulturjournalist. ■

John Fulljames instruerede *Valkyrien*. Foto: Jens Hartmann Schmidt

Gamle og nye værker i Odense

Af Kim Reich

"*Skattegraveren* viser en svunden tid. Den graver ind til fortidens skatte både i kraft af udbredelse af Evald Tang Kristensens mammutværk og i sin afsøgning af krydsfeltet mellem sang, musik, tale og scenisk værk. Den udleverede libretto hjalp meget på forståelsen, og ellers kunne man blot læne sig tilbage og lade sig føre væk til en anden tid".

Således sluttede vores anmeldelse af *Skattegraveren*, da den blev opført på Takkeloftet i København i 2019. Under overskriften "Almuen for feinschmeckere" blev det til fire stjerner i Ascolta og med premiere den 17. september 2022 kan den i øvrigt Reumert-nominerede dokumentaropera nu opleves på Den Fynske Opera.

Skattegraveren handler om pioneren inden for indsamling af dansk folkekultur; forfatteren Evald Tang Kristensen (1843 - 1929), som var én af de største indsamlere af mundtlig tradition og folkeminder på verdensplan. Operaens titel blev Evald Tang Kristensens kælenavn for et liv dedikeret til den store skat af minder, som han indsamlede hos

Skattegraveren på DKT 2019.

Foto: Søren Meiner

landbefolkningen på den jyske hede i det 19. århundrede. Værket, der er skrevet og komponeret af Mauro Patricelli, er en biografisk musikforestilling, der blander dokumentariske tekster, originale lydoptagelser og video med et musikalsk univers af avantgarde, rytmisk musik og operaelementer.

Eventyrfestival

Sæsonen indledes på Den Fynske Opera med H. C. Andersen Festivals. Mandag den 22. august og tirsdag den 23. august kl. 17.00 - 18.00 er der "Fælles-sang i Gaden", hvor alle kan synge med på både velkendte og nye sange, der har fokus på H. C. Andersen og musikken, som han har inspireret til eller skrevet tekst til. Torsdag den 25. august

2022 kl. 15.00 - 16.30 er der en intim koncert i Den Fynske Operas foyer med uddrag fra operaversionen af H. C. Andersens "Den Lille Havfrue", nemlig *Rusalka*, som har premiere på DFO den 28. oktober. Der vil være uddrag fra operaen på dansk samt fortælling om H. C. Andersen og hans tilknytning til opera. Derudover bliver der et nummer fra August Ennas *Den lille Pige med svovlstikkerne* og Stravinskij's *Nattergalen*. Festivalen slutter lørdag den 27. august med Opera på Åen 2022 kl. 17.00 - 18.00 og kl. 18.00 - 19.00. Antonin Dvořáks opera *Rusalka* er en klassiker med vidunderlig musik fra den romantiske periode med en libretto af Jaroslav Kvapil, som er inspireret af blandt

Kasper Grøn og Anne-Sofie Møller Olesen

Foto: Kasper Grøn

på blot fem medvirkende og otte musikere. Den har et moderne og jazz'et tonesprog, som leder tankerne hen mod Broadway, og det er ét af blot to værker, som Bernstein skrev både ord og musik til. I øvrigt baserede han denne historie på sine egne forældres forhold.

I marts 2020 lukkede Danmark ned på grund af corona, og vi gik en tid i møde, som ingen af os havde begreb om. En ny og ukendt virus bredte sig med hidtil uset fart rundt i verden og satte hele kontinenter i karantænetilstand. Tiden var forbundet med stor usikkerhed og mange forestillinger om, hvordan verden ville se ud på den anden side af pandemien. Og helt i tråd med operaens fortælling blev *En Usynlig Fjende* aflyst grundet Covid-19 i sæsonen 2020/2021. Den er skrevet i år 2020 under coronavirusens indvirkning på hele det danske samfund og får nu endelig premiere den 4. februar 2023. Historien følger fem mennesker, som hver især må finde deres vej i den nye situation. Man oplever deres bestræbelser på at få kontrollen tilbage over deres liv. Gang på gang må de forholde sig til nye retningslinjer og spørgsmålet

andre H. C. Andersen. Operaen har udover eventyret om den lille havfrue rødder i tjekkisk folkløse om et undervandsvæsen, der længes efter at få en menneskelig skikkelse, så hun kan være sammen med et menneske. Da underverdenens overhoved, Vodnik, ikke kan hjælpe hende, henvender hun sig til heksen Ježibaba og giver udtryk for sine følelser i den smukke og kendte arie til månen. Heksen bruger trolddom til at gøre Rusalka menneskelig, men til gengæld må Rusalka opgave sin stemme. Hvis hun ikke kan få prinsen til at elske hende uden ord, må hun vende tilbage til underverdenen og for evigt elske ham i stilhed. *Rusalka* bliver sat op som kammerversion i Ida Fogh Kibergs oversættelse. Leif Greibe har arrangeret musikken, så

orkestret nu er på syv musikere. Opsætningen forbliver tro mod eventyret, men går også bagom og fortæller om tiden, folket og kvindernes manglende rettigheder. Det bliver en både klassisk, romantisk inspireret og relevant, tidsaktuel opsætning, lover DFO, der med denne og senere *Græsset er Grønnere* markerer Daniel Bohrs 60-årsjubileum som instruktør.

Trouble in Tahiti

Den 15. december er der premiere på Leonard Bernsteins en-akter *Trouble in Tahiti*, der handler om den følelsesmæssige fattigdom, som kan følge med, når et ægtepar dedikerer deres liv til at tjene penge for at opretholde deres status og så glemmer hinanden og kærligheden i farten. Operaen fra 1951 er med et lille cast